

LIBRI GEDANENSES XXXI/XXXII

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI PAN BIBLIOTEKI GDAŃSKIEJ ZA LATA 2013–2014

Od 1596 roku Biblioteka Gdańska nieprzerwanie wypełnia swoją misję polegającą na ochronie powierzonego jej dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym zapewnieniu jak najlepszej jakości usług bibliotecznych i informacyjnych, a także na aktywnym wspieraniu badań naukowych i procesów edukacyjnych. Realizacja zadań upowszechniających osiągnięcia nauki i promujących kulturę jest możliwa dzięki optymalnemu połączeniu prac strictly bibliotecznych z naukowymi. Toteż zarówno gromadzenie, opracowywanie, udostępnianie i usługi informacyjne są ukierunkowane na zaspokojenie naukowych potrzeb użytkowników. Efektem tej działalności są liczne publikacje, wystawy, konferencje oraz spotkania z czytelnikami podczas promocji książek czy Europejskiej Nocy Muzeów.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I POPULARYZATORSKA

Działalność naukowa i popularyzatorska realizowana była w latach 2013–2014 poprzez działania promujące i upowszechniające naukę, wpisujące się w kulturalny i naukowy obraz miasta.

KONFERENCJE I SYMPOZJA

15 listopada 2013 r. odbyła się sesja naukowa „*Verba volant, scripta manent. In memoriam* kustosa Jana M. Krzemińskiego”. Zgromadziła szerokie grono 22 autorów referatów i ok. 100 słuchaczy. Wystąpienia dotyczyły różnorodnych tematów zaprezentowanych przez filologów, historyków, badaczy kultury, sztuki, muzyki, oświaty i medycyny. Sesja była wyrazem wdzięczności autorów i organizatorów dla Jana M. Krzemińskiego za wieloletnią pomoc merytoryczną w badaniach naukowych.

7 kwietnia 2014 r. w Bibliotece Gdańskiej miało miejsce spotkanie badaczy listów Heweliusza. Zespoły z Polski, Francji i Niemiec prezentowały zaawansowanie badań nad kolejnymi tomami i dyskutowały przyjęty aparat badawczy, szczególność metadanych, sposoby finansowania oraz rozwiązania informatyczne służące stworzeniu bazy online. Podczas sympozjum, w jego otwartej części, odbyła się promocja wstępnego tomu korespondencji J. Heweliusza pt.: *Correspondance de Johannes Hevelius*. Prezen-

tacja zgromadziła ok. 30 osób zainteresowanych nowo wydaną publikacją. Uczestnicy sympozjum wzięli udział w pokazie hewelianów przygotowanym przez dr Marię Otto.

WYSTAWY

Działalność wystawiennicza była prowadzona w obu budynkach Biblioteki, a także poza jej murami.

W sali wystawowej budynku historycznego w latach 2013–2014 eksponowanych było 12 wystaw, z czego największe zainteresowanie wzbudziły: *Alchemicy, medycy, uczeni – medycyna na przestrzeni wieków*, *Patroni gdańskich tramwajów*, *Książki elegantki*, *Wielka Wojna* oraz *Krzysztof Celestyn Mrongowiusz i jego księgozbiór*. W nowym budynku Biblioteki eksponowano 11 wystaw, spośród których popularnością cieszyły się: *Kot święty i przeklęty. Motyw kota w literaturze i sztuce*, *Bista na scenach Trójmiasta*, *Gdański wehikuł czasu: Zamczysko, Osiek, Stare Miasto* (w wersji stacjonarnej) oraz *Działalność wydawnicza w powstaniu warszawskim* (wystawa ze zbiorów i autorstwa prof. Marka Ney-Krwawicza).

Na szczególne odnotowane zasługuje wystawa przygotowana wspólnie z Muzeum Narodowym w Gdańsku, zatytułowana *Gdańsk i okolice 1793–1914. Miasto, ludzie, wydarzenia w rysunku i grafice*. Ekspozycja miała miejsce w Zielonej Bramie i towarzyszyła obchodom IV Światowego Zjazdu Gdańszczan.

W celu wydłużenia ekspozycji i udostępnienia zbiorów Biblioteki szerszemu odbiorcy, wybrane wystawy są umieszczane w formie kopii cyfrowych w Internecie, na stronach Pomorskiej Biblioteki Cyfrowej. Miało to miejsce w przypadku wystaw: *Kot święty i przeklęty* oraz *Cymelia z zasobu PAN BG w Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej*.

Kolejnym sposobem na zwiększenie liczby oglądających było eksponowanie wystaw w postaci plasz poza murami Biblioteki. W 2014 r. prezentowano na pl. Heweliusza oraz na terenie Politechniki Gdańskiej wystawę *Nauka gdańska – nie tylko Heweliusz*, a przy ul. Wałowej, przed historycznym budynkiem wystawy *Stawni bibliotekarze* oraz *Gdański wehikuł czasu: Zamczysko, Osiek, Stare Miasto*. W latach 2013–2014 wystawy przygotowane przez Bibliotekę Gdańską mogło zobaczyć, dzięki rozszerzeniu form ekspozycji, około 49 tys. zwiedzających.

W Bibliotece odbywały się również specjalistyczne pokazy:

1. Pokaz pt. *Groza w bibliotece*, ukazujący lęki dawnych gdańszczan, a zwłaszcza strach przed siłami przyrody, zjawiskami nadprzyrodzonymi, czy tym, co nieznanne, został zaprezentowany podczas Nocy Muzeów 2013.

2. Pokaz zbiorów specjalnych dla przedstawicieli Kancelarii PAN oraz dla kadry kierowniczej Akademii (2.10.2013).

3. Publiczna prezentacja przekazanej przez Prezydenta Miasta Gdańska unikatowej dwutomowej *Biblia z 1711 r.*, należącej do znanego gdańskiego rodu Gralathów (11.09.2013).

4. Pokaz *Świat biblioteki w jedną noc*, ilustrujący historię bibliotek od starożytności po koniec XVIII w., odbył się podczas Nocy Muzeów 2014.

Ponadto miały miejsce pokazy dla bibliotekarzy z Łotwy, studentów Akademii Muzycznej, bibliotekoznawstwa i informacji naukowej, germanistyki i filologii klasycznej, dla gdańskich przewodników PTTK, dla archiwistów i muzealników oraz pokazy dla odbiorców indywidualnych.

Wystawy okolicznościowe upamiętniały zmarłych pracowników (Jana Krzemińskiego) i zmarłe osoby ze świata nauki i kultury (Andrzeja Żurowskiego, abp. Józefa Glempa, Krzysztofa Wójcickiego, Andrzeja Zbierskiego i Brunona Synaka).

Biblioteka oprócz własnej szerokiej działalności wystawienniczej, udostępniała w celach ekspozycyjnych swoje zbiory innym instytucjom, wśród których były Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Muzeum Sopotu, Muzeum Miasta Gdyni, Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie, Centrum Kultury Zamek we Wrocławiu, Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku, Instytut Polski w Madrycie, Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku, Politechnika Gdańska, Fundacja Gdańska, Teatr Szekspirowski w Gdańsku, Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce i in.

WSPÓŁPRACA NAUKOWA

Działalność naukową PAN Biblioteka Gdańska prowadziła w partnerstwie z następującymi instytucjami:

- Muzeum Narodowe w Gdańsku – organizacja wspólnej wystawy pt.: *Gdańsk i okolice 1793–1914. Miasto, ludzie, wydarzenia w rysunku i grafice*;
- Muzeum Narodowe w Gdańsku i Uniwersytet Gdański – przygotowywanie konferencji naukowej i wystawy (plan na 2015 r.) pt. *Gdański ogród Muz. Gdańsk nowożytny wobec starożytnego śródziemno morza*;
- Muzeum Historyczne Miasta Gdańska – organizacja dwóch wystaw *Życie Miasta w cieniu wojny, Leszczyński w Gdańsku* i *Herby mieszczan gdańskich XV–XVIII w.*;
- Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, Centrum Hewelianum, Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna w Gdańsku i in. organizacje – projekt szlaku kulturowego *Śladami Jana Heweliusza* dla młodzieży szkolnej; projekt kontynuowany w kolejnych latach pod nazwą *Tydzień Jana Heweliusza*;
- Akademia Muzyczna w Gdańsku, Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna, Festiwal Goldbergowski – projekt *Muzyczne dziedzictwo miasta Gdańska w zbiorach PAN BG*, efektem współpracy było nagranie kolejnej płyty pt. *Kantaty Wielkanocne*;
- Dom Uphagena (Oddział Muzeum Historycznego Miasta Gdańska) – projekt opracowania dokumentacji ikonograficznej dotyczącej architektury Gdańska w zbiorach BG PAN (kontynuacja od 2004 r.);
- Fundacja Biblioteki Gdańskiej – współpraca w celu wspierania statutowej działalności Biblioteki przy realizacji konferencji, wystaw, zakupie zbiorów, pozyskiwania grantów i in.;
- Gdański Uniwersytet Medyczny – organizacja wystawy *Alchemicy, medycy, uczeni – medycyna na przestrzeni wieków* i konferencji z okazji 400 rocznicy pierwszej publicznej sekcji zwłok w Gdańsku;

- Gdański Uniwersytet Medyczny i Kościół św. Jakuba w Gdańsku – przygotowanie do planowanej na r. 2015 konferencji i wystawy plenerowej pt. *Między Gdańskiem a Santiago*;
- Fundacja Gdańska – współpraca przy obchodach Święta Nauki Gdańskiej; organizacja wystawy plenerowej *Nauka gdańska – nie tylko Heweliusz*;
- Stacja Naukowa w Rzymie – wdrażanie systemu VIRTUA i merytoryczna opieka nad opracowywaniem rzymskich zasobów Stacji Naukowej;
- Urząd Miasta – współpraca przy projektach *Muzyczne dziedzictwo Miasta Gdańska*, bibliografia *Gdańsk w literaturze pięknej. T. 2, Gdańsk i okolice 1793–1914. Miasto, ludzie, wydarzenia w rysunku i grafice* oraz przekazanie do zbiorów Biblioteki osiemnastowiecznej Biblii, należącej do rodu Gralathów;
- Pomorskie Towarzystwo Filozoficzno-Teologiczne – seminaria, spotkania, poświęcone dysputom i promocji nowości wydawniczych;
- Uniwersytet Gdański (Katedry Filologii Klasycznej i Germańskiej) – organizacja praktyk i warsztatów dla studentów.
- CERL – przynależność do międzynarodowej organizacji skupiającej biblioteki naukowe, posiadające stare druki (współkatalogowanie, seminaria);
- VTLIS – współtworzenie wraz z innymi bibliotekami naukowymi katalogu centralnego NUKAT.

Pracownicy Biblioteki w latach 2013–2014 brali udział w następujących grantach badawczych:

- Dziedzictwo kulturowe po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej oraz na Śląsku w XVIII i XIX w. (grant NPRH);
- Katalog dokumentów i listów królów polskich z Archiwum Państwowego w Gdańsku do 1506 r. (grant NPRH);
- International Committee for the Edition of Hevelius's Correspondence – projekt, którego zamierzeniem jest wydanie korespondencji Jana Heweliusza;
- Archiwa Przełomu: 1989–1991 – projekt Kancelarii Senatu i Kancelarii Prezydenta.

WYDAWNICTWA PAN BG I PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW

W 2013–2014 r. ukazały się:

- *Libri Gedanenses* T. XXIX–XXX (za lata 2011–2012). – Gdańsk: PAN Biblioteka Gdańska, 2013.
- Gdańskie Królestwo Kantat: kantaty wielkanocne w zbiorach PAN Biblioteki Gdańskiej [płyta CD]. – Warszawa: Sarton, 2013 *Muzyczne Dziedzictwo Miasta Gdańska w zbiorach PAN BG*; t. 5
- Katalog rękopisów Biblioteki Gdańskiej PAN. T. 5, sygnatury Ms-6322-6445 / oprac. i przygotowanie do druku Krystyna Świerkosz. – Warszawa; Gdańsk: PAN Biblioteka Gdańska, 2014. – 355, [10] s.
- *Verba volant, scripta manent*: księga pamiątkowa poświęcona Janowi Michałowi Krzemińskiemu / red. nauk. Aleksander Baliński. Gdańsk: PAN Biblioteka Gdańska, 2014. – 289 s.

- Welti Manfred: Pożegnanie z Giovannim Bernardinem Bonifaciem, markizem d’Oria (1517–197) / tł. Anna Marx-Vannini, red. Beata Gryzio. – Gdańsk: słowo / obraz terytoria; PAN Biblioteka Gdańska, 2013. – 121, [3] s., [16] s. tabl.

Katalogi wystaw:

- Gdańsk i okolice 1793–1915: miasto, ludzie, wydarzenia w rysunku i grafice / red. nauk. Aleksander Baliński. Gdańsk: Muzeum Narodowe w Gdańsku, 2014. – 277 s.
- Cymelia: pokaz specjalny 2 października 2013 r.: [katalog] / oprac. Ewa Ogonowska et al. – Gdańsk: PAN Biblioteka Gdańska, 2013. – 48 s.
- Pieniądz Drugiej Rzeczypospolitej: katalog wystawy / oprac. Helena Dzienis. – Gdańsk: PAN Biblioteka Gdańska, 2014. – [16] s.
- Krzysztof Celestyn Mrongowiusz (1764–1855) i jego księgozbiór: katalog wystawy / oprac. Helena Dzienis. – Gdańsk: PAN Biblioteka Gdańska, 2014. – [28] s.
- Książki elegantki / oprac. Dagmara Binkowska, Maria Otto, Anna Więcek. – Gdańsk: PAN Biblioteka Gdańska, 2014. – 22 s.

Pracownicy PAN BG publikowali wyniki swoich badań w formie samodzielnych publikacji, katalogów, artykułów bądź obszernych not katalogowych. W latach 2013–2014 ukazały się 64 różnego typu publikacje oraz 272 noty katalogowe autorstwa bibliotekarki.

PROMOCJE I UPOWSZECHNIANIE ZBIORÓW

W Bibliotece Gdańskiej odbyły się 2 promocje książek, z czego jedna miała charakter międzynarodowy. Było to spotkanie francusko-niemiecko-polsko-angielskiej grupy przygotowującej krytyczne wydanie korespondencji Jana Heweliusza połączone z promocją wstępnego tomu pt. *Prologomenes critiques*. W tomie znalazły się artykuły z głównymi założeniami edycji, w tym 2 autorstwa dr M. Otto, biorącej udział w międzynarodowym zespole. Kolejną książką, której promocja miała miejsce w Bibliotece, była *Podróż do Gdańska* Martona Csombora. Sylwetkę autora przybliżyła Beata Gryzio, a komentarz historyczny wygłosił prof. Andrzej Januszajtis.

W ramach współpracy naukowej z licznymi instytucjami w kraju i za granicą (m.in. Muzeum Narodowe w Gdańsku, Muzeum Historyczne Miasta Gdańska, Muzeum Sopotu, Instytut Polski w Madrycie, Rosyjskie Centrum Nauki i Kultury) zbiory Biblioteki były udostępniane tymże placówkom w celach wystawienniczych. Również zbiory w postaci kopii cyfrowych wykorzystywane były w celach wydawniczych. W tym zakresie współpracowano z następującymi wydawnictwami Słowo/obraz terytoria, Oficyna Gdańska, Athenae Gedanenses i in.

Biblioteka tradycyjnie była miejscem debat i spotkań Pomorskiego Towarzystwa Filozoficzno-Teologicznego oraz debat nad kondycją książki, zorganizowanych przez Instytut Kaszubski i Wojewódzką Miejską Bibliotekę Publiczną w Gdańsku.

Inną formą upowszechniania jest prowadzenie lekcji bibliotecznych. W latach 2013–2014 z takiej formy zająć skorzystało ok. 700 uczniów i studentów trójmiejskich szkół. Dzięki lekcjom odwiedzający mogli poznać unikatowe zbiory Biblioteki, jej historię i zasady korzystania z usług bibliotecznych.

W związku z obfitującą w wydarzenia naukowe i kulturalne działalnością, pracownicy Biblioteki udzielali licznych wywiadów prasowych, radiowych i telewizyjnych dzieląc się z czytelnikami i słuchaczami dodatkową wiedzą w tym zakresie. Powstał film o najcenniejszych zbiorach Biblioteki w reżyserii Hanny Kordalskiej-Rosiek (TVP Gdańsk) oraz film poświęcony Mieczysławowi Czychowskiemu i jego rękopiśmiennej spuściźnie przechowywanej w Bibliotece, w reżyserii Henryki Dobosz (TVP Kultura). Medialnym echem odbiły się również takie wydarzenia, jak Noce Muzeów, wystawy *Alchemicy, medycy, uczeni, Kot święty i przeklęty, Książki elegantki, Wielka Wojna* czy przekazanie Bibliotece przez Prezydenta Miasta Gdańska osiemnastowiecznej Biblii należącej do rodu Gralathów.

PODNOSENIE KWALIFIKACJI

Pracownicy Biblioteki aktywnie uczestniczyli w życiu naukowym. Wygłosili 37 referatów podczas konferencji i sympozjów, takich jak m.in. *Verba volant, scripta manent* (PAN BG), *Kultura dawnego Gdańska* (MHMG), *Z dziejów książki i prasy* (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego), *Losy i znaczenie dziedzictwa po klasztorach skasowanych na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej* (Uniwersytet Wrocławski), *Zbiory specjalne w bibliotekach polskich* (Książnica Szczecińska), *Baltycka Konferencja „Zarządzanie i Organizacja Bibliotek”* (UG), *Intellectual Network in the Long 17th Century* (Durham University), Panel naukowy IX Festiwalu Goldbergowskiego, *Biblioteka w czasie – czas w bibliotece* (UMCS), *XXVI International Baltic Conference on the History of Science* (Helsinki), *Erhard Weigel und Seine Schüler* (Getynga). W latach 2013–2014 odbyło się 16 szkoleń wewnątrzbibliotecznych, przeprowadzonych przez pracowników. Dotyczyły one historii Biblioteki, praktyk katalogowania, a przede wszystkim służyły upowszechnieniu ciekawych obiektów należących do zbiorów specjalnych.

Ponadto bibliotekarze jako słuchacze uczestniczyli w licznych konferencjach poszerzając swoją wiedzę w wielu dziedzinach: zabytkowe oprawy, ochrona dziedzictwa kulturowego i narodowego zasobu bibliotecznego, zbiory muzyczne, graficzne i kartograficzne, relacje Gdańska z Rzeczpospolitą w okresie staropolskim, zasoby Open Access, edycja korespondencji, wyzwania dla nauk humanistycznych w kontekście polsko-niemieckiego dialogu. Pracownicy odbyli także szkolenia z zakresu: prawa autorskiego, social media, przeprowadzania zamówień publicznych, wprowadzenia nowego systemu kadrowo-płacowego Advantec, rozliczania czasu pracy, świadczeń społecznych, prawa pracy, gospodarki finansowej, przestrzegania dyscypliny finansów publicznych, spraw antykorupcyjnych, zarządzania nieruchomościami itp. Kontynuowane było szkolenie w zakresie katalogowania zbiorów podczas tzw. webinarów, dotyczące stosowania jhp KABA i rekordu uniwersalnego.

W celu uzupełnienia wykształcenia 7 pracowników kontynuowało studia doktorskie lub magisterskie na trójmiejskich uczelniach.

W Bibliotece Gdańskiej, zgodnie z wieloletnią tradycją, miały miejsce praktyki studenckie, którymi objęci byli studenci bibliotekoznawstwa, filologii klasycznej i germańskiej, konserwacji skóry i papieru, a także odbywały się staże zawodowe dla pracowników bibliotek szkół wyższych umożliwiające dalsze awansowanie.

PODSTAWOWA DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTECZNA

GROMADZENIE

W latach 2013–2014 do ksiąg inwentarzowych wpisano druki zwarte i wydawnictwa ciągłe XIX–XXI w. oraz zbiory specjalne w następujących ilościach:

Sposób nabycia	Rok	Druki zwarte		Wydawnictwa ciągłe		Zbiory specjalne	
		liczba wol.	wartość [zł]	liczba wol.	wartość [zł]	liczba wol.	wartość [zł]
Kupno	2013	3 912	175 123,20	804	87 423,94	6 400	300 815,50
	2014	4 086	193 763,49	547	67 853,13	1 877	307 549,59
Dary	2013	1 408	44 190,96	471	13 095,00	531	33 733,62
	2014	1 334	58 961,72	655	18 540,50	8 796	17 639,49
Wymiana	2013	90	3 236,00	69	3 075,00	depozyt	
						1	100 000,00
	2014	28	1 287,00	90	3 737,00	0	0,00
Zasób	2013	0	0,00	36	585,00	469	429 104,20
	2014	4	1 575,00	0	0,00	187	113 880,00

W 2013 roku wydano łącznie 32 387,50 zł na zakup zbiorów specjalnych o cenie jednostkowej równej lub przekraczającej 3500 zł, z czego 27 100 zł z dotacji celowej przyznanej na zakupy inwestycyjne oraz 5287,50 zł z przychodów z własnej działalności. Zakupiono:

- Iohannes van Keulen, mapa morska, miedzioryt (11 000 zł),
- Ioannes Janssonius, perspektywiczny plan Elbląga, 1657 r., miedzioryt (3600 zł),
- Ludwig C. G., Helmsauer C. A., widok Nowego Portu, 1825 r., litografia (4000 zł),
- Rösel von Rosenhof, August Johann: [*Insecten-Belustigung*]. 1759 r. (8500 zł),
- Friderici, J. B.: *Cryptographia: oder Geheime schrift...* 1684 r. (5287,50 zł).

W 2014 roku wydano na ten cel 23 920 zł pochodzących z przychodów własnych.

W ramach zaplanowanej sumy zakupiono:

- rękopis: List Jana Kazimierza do Konstantego Lubomirskiego w sprawie pobitych i ograbionych mieszczan gdańskich, 1656 r. (6000 zł),
- grafika: [Gdańsk – Złota Brama] *Civitatis Gedanensis Porta...* Ryt. J. Falck, 1649 (7500 zł),
- stare druki: Dionizy Kartuz *Opuscula aliquot, quae ad theoriā mysticā egregie instituunt*. Coloniae, 1534 (4000 zł) oraz Brożek, Jan *Arithmetica Integrorvm*. Cracoviae, 1620 (6420 zł).

OPRACOWANIE

Katalogowanie zbiorów online dotyczy wszystkich rodzajów materiałów bibliotecznych, dla których istnieją formaty MARC (tj. oprócz rękopisów i numizmatów). Ponadto bazę Biblioteki Gdańskiej w katalogu VIRTUA powiększa księgozbiór opracowywany w Stacji Naukowej PAN w Rzymie. Sukcesywnie wykonywana jest również retrokonwersja, tak by cały zasób mógł być scalony w jednym katalogu.

Rodzaj rekordu	2013	2014	stan na 31.12.2014
BAZA PAN BG			
Rekordy bibliograficzne, w tym: rekordy własne	14 124 4896	15 125 4888	106 858 27 898
Rekordy egzemplarza	16 094	21 764	124 722
Rekordy haseł wzorcowych	21 016	32 959	227 986
Rekordy zasobu	466	273	4826
UDZIAŁ W CENTRALNYM KATALOGU NUKAT			
Rekordy bibliograficzne własne	4 896	4 888	27 898
Hasła wzorcowe własne	3 070	3 386	25 077

UDOSTĘPNIANIE

W latach 2013–2014 z usług Biblioteki Gdańskiej korzystało łącznie 156 199 użytkowników. Na tę wielkość składają się odwiedziny w czytelnich, pracowniach i wypożyczalni oraz korzystanie z zasobów Biblioteki dostępnych online, tj. Pomorska Biblioteka Cyfrowa, elektroniczne bazy danych.

	2013		2014	
	liczba osób	liczba wol.	liczba osób	liczba wol.
Użytkownicy stacjonarni	12 998	57 526	11 069	59 769
Użytkownicy online	68 595	65 882	63 537	72 207

Wszystkim użytkownikom w tych latach udostępniono 237 383 wol., z czego na miejscu w czytelnich, pracowniach i wypożyczalniach 117 295 wol. Biblioteka dysponowała Czytelnią Zbiorów Historycznych, Czytelnią Ogólną, Czytelnią Czasopism, Pokojami Pracy Indywidualnej oraz pracowniami: kartograficzną, graficzną, fotograficzną, teatrologiczną i DŹS-ów, w których również udostępniane są zbiory.

INFORMACJA NAUKOWA

Podstawowym źródłem informacji o działalności Biblioteki jest strona internetowa www.bgpan.gda.pl i Facebook. Udzielaniem informacji naukowych zajmowały się działy Zbiorów Specjalnych, Druków XIX i 1 poł. XX w., Udostępniania i Informacji Naukowej. W latach 2013–2014 opracowano 1000 kwerend, w tym 132 zagraniczne, udzielono 2769 konsultacji merytorycznych oraz 7786 informacji katalogowych. Ponadto do dyspozycji użytkowników były dostępne online następujące bazy danych: Ebsco, Encyclopedia Britannica, Lex Polonica Maxima, Wirtualna Biblioteka Nauki, ISSN, a w trybie testowym: JESTOR's Current Scholarship Program, Humanities So-

urce Ebsco oraz czasopisma International Journal of Heritage in the Digital Era i Global eJournal. Również były udostępnione własne bazy Biblioteki: czasopism XIX w., rękopisów, a także ikonograficzna.

SKONTRUM

W latach 2013–2014 przeprowadzono skontra następujących zbiorów:

Zakres	Sygnatury /zakres literowy	Liczba pozycji	Braki względne	Braki bezwzględne
Druki zwarte XIX–XXI w. nabytki od 1945	294001-314000 1-41000	60 000	19	90
Księgozbiór podręczny Czytelni Ogólnej	–	1 443	0	0
Księgozbiór podręczny Pracowni Starych Druków	–	880	44	0
Wydawnictwa ciągle XIX–XXI w. nabytki od 1945	Spr-Ży I 06-03169 II 0211-02053	1809 tyt.	52	837
Druki XIX w. i 1 poł. XX w.	G, Ga, Gb, Gd, Ha, Hb, Hc, Hd, He, Hf, Jk, Jl, Jm, Jn, Jo,	12 734	153	164
Muzealia	-	112	0	0
Numizmaty	nr inw. 1-3976	3976	2	0
Dawne rękopisy	Ms 1-2808, Ms 4002-4258, Ms Cath. f. 1-108, Ms Cath. q. 1-96, Ms Joh.1-466, Ms Ortm. f. 1-103, Ms Ortm. q. 1-29, Ms Uph. f. 1-232, Ms Uph. q. 1-79, Ms Mar. f. 1-421, Ms Mar. q. 2-189, Ms Mar. o. 10-40, Cat. Bibl. 1-96	3851	2	0
Inkunabuły	XV 1-1052	667	0	0

KONSERWACJA ZBIORÓW

Prace konserwatorskie i introligatorskie służyły zachowaniu w jak najlepszej kondycji zasobów bibliotecznych. Konserwacji pełnej poddane było 8 rękopisów, 17 starych druków (w tym 1 klocek), 18 obiektów kartograficznych (w tym 2 atlasy), 154 grafiki, 5 fotografii, 3 DŹS, 33 banknoty z okresu II RP oraz pieczęć woskowa. Zabezpieczenie konserwatorskie objęło 222 obiekty oprawne i 185 nieoprawnych. Ponadto odkazano w komorze próżniowej 4 961 wol. książek oraz 521 luźnych obiektów (mapy, grafiki, afisze). Pracownia świadczyła również usługi dla zewnętrznych zleceniodawców. Ze zbiorów powierzonych zdezynfekowano: 71 wol., wózki i walizki (z czasów II wojny światowej), 31 grafik oraz archiwalia muzyczne i etnograficzne.

W Pracowni Intrologatorskiej oprawiono 772 wol. książek i czasopism, poddano reperacji 248 wol., wykonano 1587 różnego typu opakowań ochronnych, 1410 *passé-partout*, 8 plansz wystawienniczych oraz wykonano szereg prac związanych z przygotowywanymi przez Bibliotekę wystawami. W Laboratorium Odkwaszania Papieru odkwaszono 11562 karty formatów A0–A5.

ARCHIWIZACJA

Przedmiotem archiwizacji w Bibliotece Gdańskiej są głównie zbiory specjalne, a także zbiory XIX w. – najcenniejsze pozycje. Na zadanie archiwizacji w latach 2013–2014 przeznaczono 291 890,59 zł (z czego w 2013 r. 75 635,63 zł pochodziło z środków DUN).

	2013		2014	
	liczba stron	wartość [zł]	liczba stron	wartość [zł]
Mikrofilmowanie	144 088	106 326,93	80 304	73 391,35
Skanowanie	58 939	39 872,24	95 021	68 862,59

Najważniejsze zarchiwizowane dzieła, kolekcje:

- książki adresowe *Adressbuch der Königl. West-Preussischen [...] Stadt Danzig* na lata 1796, 1798, 1800 (uzupełnienie kolekcji książek adresowych z XIX wieku),
- Statuty Jana Łaskiego z 1506 r.,
- rękopiśmienne notatki K. C. Mrongowiusza z wykładów I. Kanta,
- 53 księgi rękopiśmiennego katalogu rzeczowego zbiorów biblioteki sporządzony przez Ch. G. Ewerbecka,
- wykazy urzędników instytucji świeckich i kościelnych w Gdańsku *Das jetzt lebende Dantzig*, 36 roczników za lata 1743–1809,
- rękopiśmienna kolekcja 95 kantat religijnych gdańskiego kantora i kompozytora Christiana G. Taga,
- ponad 200 fotografii, dokumentujących powódź na Żuławach w 1888 r. i album K. Lelewicza z lat 1945–1970.

Ponadto w latach 2013–2014 zarchiwizowano kolejne tomy rękopiśmiennego katalogu systematycznego oraz wykonywano ich repliki. Skopiowano tomy dotyczące następujących sygnatur: Ab, Cf, Eb, Ee, Hb, Vc (cz.1, 2), Gc (cz. 2), Fb, Ob, Oc i Oe.

Ważnym zadaniem z zakresu archiwizacji i upowszechniania zbiorów jest udział Biblioteki Gdańskiej w Pomorskiej Bibliotece Cyfrowej. Sam projekt został zakończony w 2012 r., jednakże zobowiązani jesteśmy do kontynuacji i zwiększania liczby pozycji udostępnionych na platformie cyfrowej przez kolejne 5 lat.

Pomorska Biblioteka Cyfrowa – kontynuacja			
	2013	2014	stan na 31.12.2014
Tytuły	1 262	1 030	4 287
Skany	74 245	110 994	682 352

Wg statystyki na stronie PBC do zbiorów Biblioteki Gdańskiej należą 5 533 tytuły. Ta różnica wynika z faktu, że *Gazeta Gdańska* ze zbiorów Biblioteki (1 246 numerów) była opracowywana, skanowana i publikowana przez Bibliotekę UG. Najczęściej wyświetlanymi publikacjami ze zbiorów Biblioteki Gdańskiej są nadal książki adresowe dla Gdańska, tzw. *Adressbuchy*, a wśród nich *Danziger Einwohnerbuch mit allen eingemeindeten Vororten und Zoppot 1940–1941* (12 644 wyświetlenia).

Kolejnym wieloletnim projektem archiwizacyjnym jest uzupełnianie zeskanowanego katalogu kartkowego o system wyszukiwawczy OCR. W latach 2013–2014 r. powiększyła się liczba pozycji o 77 000 kart, z zakresu literowego „Rund” – „Wazyk Adam”. Po zakończeniu zadania katalog będzie mógł być przeszukiwany wg kryteriów: autor, tytuł i sygnatura.

FINANSE

PAN Biblioteka Gdańska w latach 2013–2014 była finansowana z dotacji budżetu państwa, części zatwierdzonej dla Polskiej Akademii Nauk, zgodnie z planami finansowymi zatwierdzonymi przez Kanclerza z 30 grudnia 2013 r. i 22 grudnia 2014 r.

Na dotację z budżetu państwa składają się dotacja podmiotowa, przeznaczona na finansowanie bieżącej i podstawowej działalności Biblioteki, oraz dotacje celowe z przeznaczeniem na zakupy inwestycyjne: w 2013 roku były to zbiory specjalne o jednostkowej cenie przekraczającej 3,5 tys. zł, a w roku następnym stanowiskowy odciąg pyłów.

Podział poszczególnych kwot obrazuje poniższa tabela.

Podmiotowa		Rok	Plan	Wykonanie	Zwrot
		2013	6 522 014	6 522 005,76	8,24
		2014	6 701 900	6 701 899,99	0,01
Dotacja celowa	Inwestycje	2013	0	0	0
		2014	0	0	0
	Zakupy inwestycyjne	2013	27 100	27 100,00	0
		2014	5000	5000,00	0

Na przychody Biblioteki, oprócz dotacji podmiotowej i celowej, złożyły się również przychody, których źródłem była prowadzona odpłatna działalność polegającą na wynajmowaniu pomieszczeń (sali wykładowej, pomieszczenia do reprografii oraz pomieszczenia z dystrybutorem napojów), odkazaniu zbiorów oraz przygotowywaniu materiałów promocyjnych (wystawa plenerowa pt. *Nauka gdańska. Nie tylko Herweliusz*, zlecona przez Urząd Miasta Gdańska).

Ponadto przy realizowaniu statutowej działalności Biblioteki niezbędna okazała się pomoc darczyńcy (Gdańskiej Infrastruktury Wodociągowo-Kanalizacyjnej), który wsparł finansowo następujące projekty: nagranie i wydanie płyty z *Kantatami*

Wielkanocnymi pochodzącymi ze zbiorów PAN BG (110 000 zł), dodatkowo GIWK współfinansował projekt badawczy polegający na krytycznej edycji korespondencji Jana Heweliusza (30 000 zł). Na pomoc darczyńców mogliśmy liczyć również przy przekazywaniu do Biblioteki zbiorów w formie darów i wymiany międzybibliotecznej.

W 2013 i 2014 r. Fundacja Biblioteki Gdańskiej wspierała działalność Biblioteki współfinansując udział w Nocy Muzeów (3747,45 zł), opłacając recenzję wydawniczą *Katalogu rękopisów T. 5* (1200 zł), dokonując zakupu cennych zbiorów (grafika i kartografia na kwotę 10 355 zł) oraz partycypując w zakupie niezbędnych materiałów (oprawy i *passé-patroul* na kwotę 4971,44 zł). Ponadto Fundacja w 2013 r. przekazała do zbiorów bibliotecznych kopie cyfrowe (m.in. atlasów morskich) o wartości 53 000 zł.

Przychody z własnej działalności	Źródło przychodu	Rok	Wysokość przychodu
	Przychody z własnej działalności	Wynajem sal	2013
2014			36 793,23
Odkazanie zbiorów		2013	1504,06
		2014	975,60
Pozostałe		2013	2545,00
		2014	19 203,25
Pozostałe przychody, darowizny	Darowizny rzeczowe (dary zbiorów, zasób i wymiana międzybiblioteczna)	2013	527 019,78
		2014	214 208,51
	Muzyczne Dziedzictwo Miasta Gdańska	2013	110 000,00
		2014	–
	Edycja listów Heweliusza	2013	15 000,00
		2014	15 000,00

Działalność Upowszechniającą Naukę. Rok 2013 był ostatnim rokiem, w którym można było finansować z środków DUN następujące zadania: pełną archiwizację w formie skanów i mikrofilmów najcenniejszych materiałów bibliotecznych, uzupełnianie o system wyszukiwawczy (OCR) zeskanowanych katalogów kartkowych oraz przeprowadzenie konserwacji szesnastowiecznego druku *Statutów J. Łaskiego*. Od 2014 r. zadania te zostały potraktowane jako działalność bieżąca, która powinna być finansowana z dotacji podmiotowej.

Dzięki dofinansowaniu z DUN udało się w 2014 r. zrealizować nowe zadania, o finansowanie których dotychczas nie występowano. Środki zostały przyznane na wydanie katalogu rękopisów (t. 5), aranżację wystaw (*Książki Elegantki, Gdańsk i okolice. Miasto – ludzie – wydarzenia, Wielka Wojna, Opowieści gdańskich ulic*) oraz na organizację pokazu podczas Nocy Muzeów. Niezmiennie od kilku lat środki z DUN są

przeznaczane na zakup baz danych dla czytelników (Lex Polonica, Ebsco i Britannica Online). Zestawienie kwot przyznanych i wydanych przedstawia poniższa tabela.

	2013		2014	
	przyznano	wydano	przyznano	wydano
Digitalizacja i mikrofilmowanie	74 000	75 635,65	–	–
OCR zeskanowanego katalogu	30 000	30 000,00	–	–
Konserwacja zbiorów specjalnych	40 000	40 000,00	–	–
Zakup baz danych	20 000	18 364,35	20 000	20 000,00
Wydanie katalogu rękopisów t. 5	–	–	5 500	5 500,00
Aranżacja 5 wystaw	–	–	44 500	42 295,35
Specjalistyczna ochrona zbiorów (pudła ochronne)	–	–	10 500	12 704,65
Razem	164 000	164 000,00	80 500	80 500,00

STAN ZBIORÓW WG KSIĄG INWENTARZOWYCH
NA DZIEŃ 31.12.2013 R. ORAZ 31.12.2014 R.

Rodzaj zbiorów	Rok	Liczba	Wartość (zł)
Druki zwarte XIX–XXI w.	2013	590 488	2 735 884,65
	2014	595 851	2 991 470,46
Wydawnictwa ciągłe XIX–XXI w.	2013	99 230	1 570 158,14
	2014	100 522	1 660 288,77
Zbiory Specjalne	2013	209 788	9 714 029,92
	2014	220 691	10 151 987,00

SKŁAD OSOBOWY

STRUKTURA ZATRUDNIENIA

Dr Zofia Tylewska-Ostrowska	dyrektor
Mgr Wanda Pętlicka	zastępca dyrektora
Mgr Alicja Świątek-Jaros	zastępca dyrektora ds. finansowo-księgowych

Działy	2014	
	liczba osób	liczba etatów
Dział Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów	7	6,25
Dział Opracowania Druków Nowych	12	11,13
Dział Druków XIX i 1. poł. XX w.	13	12
Dział Udostępniania i Informacji Naukowej	14	13,33
Dział Zbiorów Specjalnych, w tym:	28	22,75
Pracownia Dokumentów Wtórnych i Informatycznych	2	1,5
Pracownia Dokumentów Życia Społecznego	1	1
Pracownia Fotografii	1	1
Pracownia Grafiki	3	1,5
Pracownia Kartografii	3	2,25
Pracownia Muzykologiczna	1	1
Pracownia Numizmatów i Ekslibrisów	1	0,75
Pracownia Rękopisów	6	4,75
Pracownia Starych Druków	7	6
Pracownia Teatrolologiczna	1	1
Magazyn Zbiorów Specjalnych	1	1
Dział Konserwatorsko-Intrologatorski, w tym:	8	6,85
Pracownia Konserwacji	3	1,85
Pracownia Intrologatorska	3	3
Laboratorium Odkwaszania Papieru	2	2
Dział Finansowo-Księgowy	2	2,6
Dział Administracyjno-Gospodarczy	15	13,37
Sekretariat	1	0,75
Archiwum Zakładowe	1	0,5
RAZEM	104	92,53

	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014
Ogółem zatrudnionych	104	104
W tym osoby ze stopniem doktora	6	6
W tym bibliotekarze dyplomowani	9	9
W tym osoby nowo zatrudnione	1	4
W tym osoby rezygnujące z pracy	3	3
W tym osoby awansujące	10	5

ADMINISTRACJA

Praca administracji była podporządkowana zabezpieczeniu zaplecza organizacyjno-technicznego w celu usprawnienia działalności statutowej Biblioteki. W trosce o warunki przebywania czytelników i pracowników, a również przechowywania zbiorów, były dokonywane niezbędne remonty i podejmowane rozwiązania usprawniające funkcjonowanie Biblioteki (m.in. planowanie i rozpoczęcie przenoszenia ok. 70 tys. starodruków i rękopisów na czas remontu magazynu).

W celu niwelowania dysproporcji płacowych w 2013 roku zostały przekazane dodatkowe środki w wysokości 192 400 zł z przeznaczeniem na wynagrodzenia. Również pod koniec 2014 roku decyzjami Kanclerza PAN Bibliotece Gdańskiej zostały dwukrotnie przyznane dodatkowe środki. Za pierwszym razem beneficjentami wyrównań stali się jedynie pracownicy zakwalifikowani do grupy pracowników bibliotecznych, dokumentacji i informacji naukowej oraz działalności podstawowej. Pominięto 25 osobową grupę pracowników administracji i obsługi. W celu zapobieżenia pogłębianiu się różnic płacowych, po konsultacjach z zakładową organizacją związkową, podjęto decyzję o wypłaceniu wykluczonej grupie wyrównań pochodzących z funduszu nagród (z wyłączeniem trzyosobowej dyrekcji). Druga transza wyrównań objęła już wszystkich pracowników. Łącznie Kancelaria przeznaczyła na ten cel 372 045 zł.

W latach 2013–2014 przeprowadzono następujące postępowania przetargowe o wartości powyżej równowartości 30 tys. Euro (w 2013 próg wynosił 14 tys. Euro):

- prenumerata czasopism polskich i zagranicznych na rok 2014;
- archiwizacja zbiorów BG na mikrofilmach i nośnikach elektronicznych (2014);
- prenumerata czasopism polskich i zagranicznych na 2015 rok ;
- konserwacja systemów klimatyzacji i wentylacji (2014);

Postępowanie przetargowe dotyczące usługi ochrony obiektów Biblioteki przesunięte na rok 2015.

W latach 2013–2014 przeprowadzono również postępowanie w sprawie udzielenia zamówienia o wartości powyżej równowartości 6 tys. Euro do kwoty 30 tys. Euro (w 2013 od 2 tys. Euro do 14 tys. Euro), odnośnie następujących zadań:

- konserwacja urządzeń dźwigowych (2013),
- konserwacja starodruku *Statuty J. Łaskiego* (2013),
- nagranie, mastering, opracowanie, przygotowanie do druku i wydanie płyty CD *Muzyczne Dziedzictwo Miasta Gdańska*, vol. V (2013),
- konserwacja systemu gaszenia gazem (2013),
- wykonanie repliki katalogu systematycznego tomy Ee, Ob., Oc i Oe (2013),
- remont (malowanie i cyklinowanie) pracowni Zbiorów Specjalnych (2013),
- malowanie pomieszczeń sekretariatu i gabinetu dyrektora (2013),
- organizacja wycieczki do Szwecji i Danii (2013),
- ubezpieczenie majątku i OC (2013),
- organizacja wycieczki szkoleniowej na Lubelszczyznę (2014),
- konserwacja 158 map wyłączonych z atlasu Mercatora z 1630 r. (2014),
- roczny przegląd stacji transformatorowej (2014),
- dostawa i montaż 24 żaluzji fasadowych (Pracownie Rękopisów i Konserwacji w budynku historycznym oraz Czytelnia Czasopism i pracownie Działu Gromadzenia i Opracowania elewacji południowej nowego budynku w 2014 r.),
- remont posadzek w 2 pomieszczeniach biurowych (tryb awaryjny; 2014),
- dostawa i montaż 5 żaluzji fasadowych (Pracownie Fotografii i Numizmatów; 2014).

W wyniku wygranego konkursu na stanowisko dyrektora PAN Biblioteki Gdańskiej od 1 kwietnia 2014 r. tę funkcję drugą kadencję pełni dr Zofia Tylewska-Ostrowska.

22 października 2014 r. na mocy uchwały reaktywowana została Komisja Zakładowa NSZZ Solidarność.

Zgodnie z Decyzją Prezesa PAN nr 38/14 z dnia 20 listopada 2014 r. została przeprowadzona inwentaryzacja środków trwałych z grupy od 3 do 8 oraz wartości niematerialnych i prawnych.

Lata 2013–2014 były czasem wypełnionym aktywnością naukową, popularyzatorską oraz pracami związanymi z jak najpełniejszym opracowaniem zbiorów. Cała działalność Biblioteki Gdańskiej skierowana była na potrzeby użytkowników przy jednoczesnych staraniach o satysfakcję pracowników.

ZOFIA TYLEWSKA-OSTROWSKA